

Stomapanel “Kwaliteitscriteria” biedt nuttige uitkomsten

De zesde peiling van Stomapanel.nl betrof de kwaliteitscriteria. De uitkomsten zijn uitstekend bruikbaar om de huidige set kwaliteitscriteria stoma-zorg aan te scherpen. Daarnaast is de informatie inzetbaar bij de ontwikkeling van de Patiëntenwijzer Stomazorg. Directeur Anne Braakman van de Nederlandse Stomavereniging belicht de belangrijkste uitkomsten.

Tekst Rietje Krijnen • Fotografie Martine Sprangers

‘Met deze peiling hebben we bevestigd gekregen wat dachten’, zegt Anne Braakman. En ook waren sommige uitkomsten onverwachts verrassend. ‘Daar bedoel ik niet mee dat de zesde peiling van Stomapanel.nl overbodig is geweest. Integendeel! Je moet als belangenorganisatie regelmatig je oor te luisteren leggen of het nog wel klopt wat je uitdraagt. Vandaar dat we onze kwaliteitscriteria op deze manier hebben geëvalueerd.

Wat ik opvallend vind, is dat er geen verschil zit in de waardering van de kwaliteitscriteria als het om de verschillende stoma’s gaat. Ook mensen die langer of minder lang een stoma hebben, laten niet verschillende uitkomsten zien. Dat betekent dat er nu een document ligt dat voor onze hele achterban geldt.’

In deze peiling zijn de kwaliteitscriteria aan de ruim 1400 deelnemers van Stomapanel.nl voorgelegd. De kwaliteitscriteria zijn onderverdeeld in criteria vóór, tijdens en na de stoma-aanleg, én criteria voor stoma-zorg in het algemeen. Van in totaal 43 kwaliteitscriteria is de deelnemers gevraagd aan te geven hoe belangrijk die worden ervaren.

Nog steeds actueel

‘Al deze punten zijn nog steeds belangrijk voor mensen met een stoma. Dat betekent dat de kwaliteitscriteria vijf jaar geleden zeer gedegen zijn opgesteld. Maar er zijn ook signalen dat informatie iets aangevuld of bijgesteld moet worden.’

De directeur neemt de ontwikkeling naar “fast track chirurgie” (na een operatie snel naar huis) als voorbeeld. ‘Wij dachten altijd dat hét belangrijkste punt

na het aanleggen van een stoma was, dat mensen pas naar huis worden gestuurd als ze zelfstandig hun stoma kunnen verzorgen. Stomaverpleegkundigen hebben ons allang laten weten dat het resultaat van fast track is, dat mensen dit juist niet kunnen.

Uit de peiling blijkt dat mensen het belangrijker vinden om op weg geholpen te worden, dan dat ze hun stoma kunnen verzorgen. De informatieverstrekking is dus essentieel. Niet alleen van de stomaverpleegkundige in het ziekenhuis, maar ook van de huisarts. De respondenten willen simpelweg weten waar ze aan toe zijn en waar ze terecht kunnen als het ze niet lukt om de stoma zelfstandig te verzorgen.’

Informatie

Een ander opmerkelijk punt: er is steeds vanuit gegaan dat voor de meeste mensen controle cruciaal is binnen een week na ontslag uit het ziekenhuis. Ook dit klopt niet met de ervaring van mensen uit het stomapanel. Anne Braakman: ‘De deelnemers aan Stomapanel.nl geven aan dat zij die eerste controle binnen zes weken na ontslag van belang vinden. Dat strookt weer met de ervaringen van de stomaverpleegkundigen. Door het genezingsproces veranderen de huid rondom de stoma en de stoma zelf in die eerste weken. Daarom is er juist in die periode niet zoveel van te zeggen. Na zes weken kan dat wel.’

Het contact met de stomaverpleegkundige vinden mensen in alle fases rondom de stoma-aanleg belangrijk. Maar de informatie van de medisch specialist in de fase voorafgaand aan de stoma-aanleg en direct erna wordt belangrijker gevonden. De medisch specialist

moet helder uitleggen wat de ingreep inhoudt, wat de plaats van de stoma wordt en welke complicaties er kunnen worden verwacht. De stomaverpleegkundige begeleidt hierbij. Bij de stoma-aanleg zelf vinden de deelnemers aan Stomapanel.nl informatie over de verzorging zeer belangrijk. Ook het afrondende gesprek voor ontslag staat hoog op in de prioriteitenlijst. Daarbij moet zowel de medisch specialist aanwezig zijn als de stomaverpleegkundige.

Accentverschillen

‘De kwaliteitscriteria staan goed op ons netvlies’, zegt Anne Braakman. ‘Er zijn accentverschillen, maar die zijn niet alleen op stomazorg gericht. Het gaat om de kwaliteit van leven. En daar is het altijd om gegaan. Wij weten ook wel dat de criteria een open deur zijn voor de ziekenhuizen waarin het goed gaat. Zo hoort het ook. Juist voor mensen die in ziekenhuizen hebben gelegen waarin niet volgens die criteria wordt gewerkt, is dit een eye-opener. Daar kunnen de verbeteringen plaatsvinden.’ De stomavereniging heeft een commissie Kwaliteitscriteria die deze set kwaliteitscriteria momenteel aanpast, voor zover dat nodig is. ‘De set kwaliteitscriteria voor stomazorg moet een ontwikkeldocument zijn dat steeds wordt herzien. Niet alleen op basis van wensen vanuit de stomadragers, maar vooral ook door veranderingen in de medische zorg. Het is belangrijk dat we dit alles op de voet blijven volgen. Het doel is om de criteria elke drie jaar grondig onder de loep te nemen. Zijn we nog wel actueel genoeg? Zijn er inmiddels signalen uit de achterban gekomen waaruit blijkt dat er verschuivingen hebben plaatsgevonden? Dat moeten we goed blijven volgen.’

Voor de Nederlandse Stomavereniging vormen de kwaliteitscriteria ook de basis onder de Patiëntenwijzer Stomazorg (lees hierover meer op pagina 22). Hiervoor worden gegevens van alle ziekenhuizen verzameld. ‘We willen per ziekenhuis laten zien hoe de stomazorg is georganiseerd. Wat een patiënt kan verwachten? Is er een stomaverpleegkundige? Is die altijd bereikbaar? Deze elementen en meer zijn in de loop van 2012 online op te vragen via de Patiëntenwijzer Stomazorg. Met de patiëntenwijzer en de kwaliteitscriteria kunnen toekomstige stomadragers zich vanaf volgend jaar een goed beeld vormen van de stomazorg in een bepaald ziekenhuis. Dat is belangrijk. Want we weten allang: goede stomazorg rondom de stoma-aanleg bepaalt in belangrijke mate de kwaliteit van leven erna!’ ●

Aandachtspunten

Als het gaat om de fases van stoma-aanleg, laat de peiling over de kwaliteitscriteria zien dat er een aantal pijlers is te onderscheiden:

- Vóór de stoma-aanleg: de medisch specialist speelt een belangrijke rol in de informatievoorziening, gevolgd door informatie van de stomaverpleegkundige.
- Tijdens de stoma-aanleg: informatie over de verzorging van de stoma is zeer belangrijk.
- Na de stoma-aanleg: de patiënt wil informatie krijgen en ondersteund worden in zijn leven met een stoma.